

HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENTET
Postboks 8011 Dep
0030 OSLO

Høringsinnspill - Oppheving av kravet om henvisning for å få rett til stønad til dekning av utgifter til undersøkelse og behandling hos fysioterapeut. Forslag til endring av folketryktdloven § 5-8

Det helsevitenskapelige fakultet har anmodet fysioterapeututdanningen ved Universitetet i Tromsø Norges arktiske universitet (UiT) om å vurdere høringsforslaget om oppheving av kravet om henvisning for å få rett til stønad til dekning av utgifter til undersøkelse og behandling hos fysioterapeut.

Fysioterapeututdanningen viser til at Helse- og omsorgsdepartementet (HOD) har gjort en grundig jobb i utarbeidelsen av høringsnotatet. Måten ordningen har fungert på kommer klart fram, sammen med for- og motargumenter knyttet til endringsforslaget og dokumentasjon fra land som er sammenliknbare med Norge. Fysioterapeututdanningen ved UiT er i store trekk enig i departementets forslag til forskriftsendring.

Vårt hørings svar preges av utdanningsperspektivet; om fysioterapeuter kan gjøre selvstendige pasientvurderinger uten henvisning fra lege og hvilken betydning oppheving av henvisningskravet kan ha for tverrprofesjonelt samarbeid.

Selvstendige pasientvurderinger uten henvisning fra lege

75% av alle voksne i Norge opplever smerter fra muskel-skjelettsystemet i en eller annen form i løpet av en måned. Langvarige smertetilstander er i mange tilfeller multifaktorielle, med sammensatte årsakssammenhenger. Gjeldende anbefalte rehabiliteringsformer er aktive, individuelt tilpassede og kognitivt baserte i et helhetlig, biopsykososialt perspektiv. I fagplanen til Bachelor i fysioterapi ved UiT står bl.a.:

Studentene kan etter endt utdanning undersøke mennesker med funksjonsproblemer, analysere og behandle med habiliterende, rehabiliterende og forebyggende siktemål. De skal kunne kartlegge miljøfaktorer som kan virke inn på menneskers funksjon og helse og kunne begrunne og iverksette relevante helsefremmende og forebyggende tiltak.

For mange pasienter, med det som må omtales som vanlige plager fra muskel-skjelettsystemet, medfører dagens ordning et legebeseøk som ikke gir merverdi for oppfølging/behandling, men heller representerer en økonomisk og tidsmessig ekstrabelastning.

HOD skriver i høringsnotatet at fysioterapeuter selv avgjør behandlingsform, behandlingstid og antall behandlinger på bakgrunn av opplysninger på henvisningen og egen vurdering av pasientens behov. Fysioterapeuter foretar selv prioriteringer av pasienter i egen praksis, i noen grad i samarbeid med kommunen. Vi slutter oss til HODs konstatering av at fysioterapeuter er kompetente til å arbeide selvstendig med undersøkelse, vurdering og behandling av pasienter, uten at det er nødvendig at de går veien via lege først.

Fysioterapeuter, både med og uten driftsavtale med kommunene, har lenge hatt rett til å behandle pasienter uten henvisning fra lege. Det har, oss bekjent, ikke vært rapportert hendelser som tilsier at henvisning fra lege er nødvendig. Pasientenes rett til stønad ved konsultasjoner hos avtalefysioterapeuter har imidlertid ikke fulgt med. Vi mener at kravet om henvisning fra lege har hatt en viktigere økonomisk enn faglig funksjon. Forslaget til lovendring er først og fremst en økonomisk omlegging, som ikke medfører eller krever faglige endringer.

I Lov om helsepersonell § 6 står det: «Helsepersonell skal sørge for at helsehjelpen ikke påfører pasienter, helseinstitusjon, trygden eller andre unødvendig tidstap eller utgift.» Høringsnotatet viser til studier fra bl.a. USA og Skottland. Norsk fysioterapeututdanning er sammenliknbar med utdanninger fra land i Norden, Storbritannia, Australia og USA. Også vi vektlegger undervisning om differensialdiagnostikk innenfor tilstander i muskelskjelettsystemet. Studiene som notatet viser til konkluderer med at fysioterapitiltak reduserer kostnader og medisinbruk. Alvorlig sykdom blir ikke oversett. Personer som oppsøker fysioterapeut direkte blir i mindre grad henvist videre til bildediagnostikk, bruker mindre reseptbelagte medisiner og har færre besøk hos sin behandlende lege. Dette er gode argumenter for å iverksette lovendringen som foreslått.

Vi vil også poengtere at ordningen om henvisning fra lege vil bestå, og de pasienter som opplever trygghet ved først å kontakte lege vil fortsatt kunne gjøre det.

Tverrprofesjonelt samarbeid

Enkelte vil nok hevde at henvisningsordningen har vært nyttig fordi den innebærer et visst krav om samarbeid mellom leger og fysioterapeuter. Vår erfaring er at ordningen ikke nødvendigvis medfører et reelt samarbeid. Vi mener at forslaget til forskriftsendring like gjerne kan legge til rette for bedre faglige samarbeidsrelasjoner mellom leger og avtalefysioterapeuter, ettersom bortfall av kravet om henvisning vil forsterke behovet for faglig kommunikasjon mellom leger og fysioterapeuter, bl.a. i form av skriftlige epikriser.

Forsvarlighetskravet i helsepersonelloven tilsier at både fysioterapeuter og leger skal innrette seg etter sine faglige kvalifikasjoner, og innhente bistand eller henvise pasienter der dette er nødvendig. Autorisert helsepersonell skal, dersom pasientens behov tilsier det, samarbeide med annet kvalifisert personell. Dette er viktig i all fagutøvelse i helsevesenet og er helt sentralt for pasientsikkerheten.

Tverrprofesjonelt samarbeid (TPS) er sentralt i Meld. St. 13, Utdanning for velferd (2011-2012). TPS er et kjerneområde på Det helsevitenskapelige fakultet ved UiT. Handlingsplan for Pedagogisk utviklingsarbeid ved fakultetet fra 2015-2020 har som mål å utvikle læringsaktiviteter i studie- og fagplaner i samarbeid med annet helsepersonell. Det legges til rette for tverrprofesjonell samarbeidslæring av høy pedagogisk kvalitet i reelle og praksisnære situasjoner med pasienten som aktiv samarbeidspartner. UiT utdanner i dag både fysioterapeuter og leger som har forutsetninger for å inngå i reelt tverrfaglig samarbeid med hverandre uten at krav om henvisning trenger å ligge til grunn for det.

Med vennlig hilsen

Arnfinn Sundsfjord
dekan

—
Arnfinn.Sundsfjord@uit.no

Nina Emaus
instituttleder

—
Nina.Emaus@uit.no

Morten Nikolaisen
Studieleder
Bachelor i fysioterapi
Morten.Nikolaisen@uit.no

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur

Saksbehandlere: Universitetslektor Trond Wiesener og universitetslektor Hege Solgård.